

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ

У сучасному освітньому процесі читацька компетентність відіграє важливу роль у формуванні успішної особистості, здатної до критичного мислення, аналітичного підходу та ефективного використання інформації. Читацька компетентність включає вміння розуміти, аналізувати, інтерпретувати та застосовувати прочитане у навчальній та професійній діяльності [1, с. 34]. У зв'язку з цим актуальним є питання шляхів розвитку читацької компетентності студентів, що дозволяє не лише підвищити рівень їхніх знань, а й сприяти інтелектуальному зростанню та особистісному розвитку.

В сучасному освітньому середовищі можна виділити такі шляхи розвитку читацької компетентності студентів:

1. Розвиток культури читання. Формування стійкої звички до читання є основним чинником підвищення читацької компетентності. Викладачі можуть сприяти цьому через організацію читацьких клубів, проведення літературних дискусій, впровадження інтерактивних методів роботи з текстами [1, с. 35].

2. Робота з текстами різних рівнів складності
Ефективним підходом є поступове ускладнення текстів, які студенти читають та аналізують. Використання адаптованих текстів для початкового рівня, а потім перехід до наукових статей і монографій сприяє розвитку аналітичного мислення.

3. Використання сучасних технологій. Цифрові ресурси, такі як електронні бібліотеки, аудіокниги, інтерактивні платформи (наприклад, Google Books, Coursera, eLibrary), дозволяють урізноманітнити способи взаємодії з текстами та сприяють глибшому розумінню матеріалу [4, с. 47].

4. Критичний аналіз інформації. Важливим компонентом читацької компетентності є здатність критично оцінювати інформацію. Завдання з аналізу текстів, виявлення маніпулятивних технік, порівняння різних джерел сприяють розвитку інформаційної грамотності [1, с. 39].

5. Рефлексія та обговорення прочитаного. Читацькі щоденники, дискусійні клуби, написання есе та рефлексійних заміток допомагають студентам не лише запам'ятовувати інформацію, а й усвідомлювати її значення та зв'язок із реальним життям [2, с. 26].

6. Залучення студентів до проєктної діяльності
Використання методу проєктів дозволяє інтегрувати читання в практичну діяльність студентів. Наприклад, створення презентацій, написання рецензій, дослідницька робота сприяють глибокому зануренню у зміст текстів та їхній критичний аналіз.

7. Застосування системи творчих завдань, які сприяють активному залученню здобувачів освіти до читання, допомагаючи розвивати критичне мислення та емоційний інтелект. Вони дозволяють глибше осмислити тексти,

висловлювати власні думки та враження, що формує читацьку компетентність і заохочує до подальшого самостійного навчання. Результативними в процесі викладання літератури можуть бути такі завдання:

- Провести інтерв'ю з автором на основі його твору;
- Створити альтернативне закінчення художнього твору;
- Створити сценарій на основі художнього твору для майбутнього фільму чи театральної постановки;
- Розробити ментальну карту;
- Розробити кроссенс;
- Оформити книжковий огляд із рекомендаціями читачам тощо.

Подібні завдання стимулюють аналіз тексту, підвищують інтерес до літератури і сприяють розвитку власного стилю письма. Залучення творчих елементів на уроках літератури формує читацьку компетентність та відкриває нові можливості для самовираження здобувачів освіти.

Розвиток читацької компетентності студентів – це комплексний процес, що потребує інтеграції традиційних і сучасних методів навчання. Завдання викладача полягає не тільки в заохоченні до регулярного читання здобувачів освіти, а й в навчанні стратегії читання, розвитку їх критичного мислення, забезпеченні підтримки читачам, які мають труднощі у сприйнятті матеріалу. Використання інноваційних підходів, активного читання, критичного аналізу та рефлексії допоможе студентам не лише покращити академічну успішність, а й сформувати навички, необхідні для майбутньої професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Гончаренко, С.У. Педагогічні технології розвитку читацької компетентності. Освіта і наука. 2020. № 5. С. 34-41.
2. Литвин, О. П. Формування читацької грамотності у студентів: методологічний аспект. Вища освіта України. 2019. № 3. С. 22-30.
3. Міністерство освіти і науки України. Державний стандарт вищої освіти України. 2019. Отримано з <https://mon.gov.ua>.
4. Чупріна, Н. О. Читацька компетентність як складова інформаційної культури студента. Наукові записки, 2018. № 12. С. 45-52.